

Barry Atsma is nog nooit zo dicht bij zichzelf geweest

Barry Atsma (32), bekend van de televisieserie 'Rozengeur & Wodka Lime' speelt bij Toneelgroep Amsterdam zijn eerste solovoorstelling 'Denne', geïnspireerd op zijn mongoloïde broer Rimmert. Over vooroordelen, angsten en anders zijn.

RUTH VAN BEEK

OP DE poster staat: geschreven en gespeeld door Barry Atsma. "Als er nu iets fout is, komen mensen naar mij toe. Ik kan me niet verschuilen achter een regisseur of een schrijver." Een solovoorstelling is het engste wat een acteur kan doen, vindt hij. Je staat daar toch ruim een uur in je eentje.

Atsma wilde al lange tijd iets doen over zijn broer, zes jaar ouder en een mongool. Hij wilde Rimmert een stem geven en mensen laten weten dat hij echt niet zo anders is dan zij. Dat hij ook angsten heeft, blij kan zijn, en nadenkt over de baas zijn en doodgaan, en vrouwen met borsten. Maar: "Ik speel Rimmert niet na. Er zitten ook dingen van mezelf in, mijn angsten en gedachten. Ik gebruik zijn extreme leefwereld als kapstok om die dingen te vertellen."

Barry Atsma is één van de vele jonge acteurs die Toneelgroep Amsterdam momenteel rijk is. Afgelopen zomer kreeg hij een vast contract en komend seizoen staat hij veelvuldig op de planken. In *Perfect wedding*, met het gehele ensemble, in de titelrol in *Madame de Sade* en naast Halina Reijn in *Hedda Gabler*. *Denne* ontstond tijdens het acteursproject 4 Mannen, onder regie van Paula Bangels bij De Paardenkathedraal. Na een korte tournee besefte Atsma dat hij dit personage nog niet kon laten gaan. Met een tekst van Esther Gerritsen als uitgangspunt schreef hij vervolgens diverse scènes rond de figuur Denne, die hij later met collega en regisseur Leon Voorberg tot een monoloog smeedde.

Eén passage uit de tekst geeft voor Atsma de kern van het stuk weer: "Niemand wil horen dat wat ik wil, hetzelfde is als wat iedereen wil. Ik wil een volle kamer binnenlopen en dan wil ik dat de mensen

in die kamer geïmponeerd zijn. Dat ze stil vallen. En dat ze bang zijn. Dat niets er nog toe doet. Behalve ik'.

Juist daarom speelt het publiek zo'n belangrijke rol bij deze voorstelling. "Het speelt het lekkerst als ik echt bekeken word, want daar gaat het over. Mensen moeten soms heel erg lachen. Maar opeens lijken ze te beseffen dat ze mij, Denne, aan het uitlachen zijn en dan worden ze geconfronteerd met hun gedrag."

We zijn allemaal hetzelfde, daar gaat de voorstelling in feite om. "Je denkt te weten wie je bent en dat je bijzonder bent, maar eigenlijk zijn we allemaal onzeker en klootzakken die zich afzetten tegen mensen die anders zijn," zegt hij fel. Anders zijn, daar kunnen mensen elkaar om gaan haten.

Die vooroordelen, waar hij zijn publiek op wil betrappen, hebben

in zekere zin ook met hemzelf te maken. Hoe de mensen Barry Atsma zien. "Ik ben nou eenmaal bij de meesten bekend van die ene damesserie *Rozengeur & Wodka Lime*. Ik zou niets liever willen dat juist die mensen naar dit stuk komen en er dan vijf minuten over doen om te ontdekken dat dit óók Barry Atsma is."

Wie naar *Denne* komt, moet sowieso goed kijken om Barry Atsma erin te herkennen. Hij heeft een gebitje in waardoor zijn gezicht zo vervormd, dat hij een compleet andere man lijkt. Zijn stem is lager, met een licht Amsterdams accent, en hij heeft zich de motoriek van een mongool aangeleerd, met houterige, staccato bewegingen. Maar zonder te vervallen in een typetje, een karikatuur. "Daar moest ik wel voor oppassen. Je moet balanceren tussen te veel en te weinig doen."

Opgroeien met een mongoloïde broer heeft hij nooit erg gevonden. Mensen vonden het wel interessant. En als Atsma werd lastiggevallen, kwam Rimmert hem te hulp. "Dan zette hij zijn borst en zijn schouders op en ging hij de Hulk na doen."

Maar het is ook moeilijk. "Rimmert is energiek en charismatisch. Maar hij is ook bang, echt bang. Hij heeft een heel sterke angst om dood te gaan, een pop worden, zoals hij dat ziet. En hij moet zijn hele leven meemaken dat andere mensen hem vertellen wat hij moet

doen. Hij is nooit de baas over zijn eigen leven."

Rimmert heeft het al gezien. "Hij snapte niet alles, maar herkende wel sommige dingen. Zoals bepaalde angsten, voor het donker voorbeeld. 'Ben jij ook bang?' vroeg hij me na afloop." Ook voor zijn ouders was het toneelstuk een zeer persoonlijke beleving. "Ik vertel ook dingen die over hen gaan, en soms best pittige. Ik zet iets van ze in de verkoop. En ik gebruik mijn broer net zo goed om een voorstelling te maken. Ik kan daar wel heel integer over gaan doen, maar het is gewoon zo."

Zo'n persoonlijke voorstelling is voor Atsma gemakkelijk en moeilijk tegelijk. "Ik ben totaal iemand anders, maar toch ben ik nog nooit zo dicht bij mezelf geweest met een personage. Bij andere producties speel je iemand die de schrijver bedacht heeft, en daar gaat de regisseur nog eens met een eigen plan overheen. Het moeilijke van toneelspelen is die belevingswereld van een personage je eigen maken." Die stappen had hij bij *Denne* niet. "Hier was alleen maar belangrijk: hoe doe ik dit zo goed mogelijk?"

Toneelspelen is een moeilijk vak, zegt hij. Barry Atsma heeft inmiddels in zo'n 25 producties gestaan, en daarvan zijn er maar vijf echt gelukt. "De rest was een mooie poging."

Vraagt hij zich wel eens af hoe Rimmert was geweest als hij wel 'gewoon' was geboren? "Heel vaak. Als ik hem zie op zijn beste dagen, hij is dan zo charmant en energiek, kan heel goed drummen en dansen, hij heeft een goed ritmegevoel. Misschien was hij dan wel acteur geworden, was ik nu een advocaat. Misschien ben ik wel gaan acteren voor hem."

